



17/07/2024

ט"ד אסף דוק 077-5006206

ת. 052-6885006

הונאה של המוסד לביטוח לאומי

המוסד לביטוח לאומי מעביר מדי שנה מיליארדי שקלים במענקים, קצבאות והטבות למבוטחים עקב נסיבות שונות. זאת, על מנת לסייע להם בעיתות מצוקה כאשר נפגעת יכולתם להתפרנס, להתנייד ולהבטיח את רמת חייהם. בדיוק לשם כך משלמים מעסיקים ועובדים תשלומים חודשיים, אשר מהווים את קופת המוסד בנוסף לתקציבים אחרים. ואולם, חלק מכספי הקצבאות מושג באמצעות הונאה בדרך של זיוף מסמכים, דיווחים כוזבים וקבלת דבר במרמה מצד תובעים רבים. לכך מצטרפים חברות ומעסיקים המתחמקים מדיווח או תשלומים עבור עובדיהם. מסיבה זו מפעיל המוסד לביטוח לאומי מחלקת חקירות מיוחדת הפועלת לאיתור הונאות והעברת המידע למשטרת ישראל, כאשר נגד החשודים נפתחים הליכים פליליים העשויים להוביל לעונשים חמורים במיוחד. עו"ד אסף דוק מספר על אגף החקירות של הביטוח הלאומי וכן מסביר אודות עבירות הביטוח הלאומי השונות והעונשים הצפויים למי שישורשע בהן.

עבירות הונאה של ביטוח לאומי

מטרתן של עבירות הונאה נגד הביטוח הלאומי היא להפחית בדמי הביטוח או להימנע מהם בכלל, וכן להשיג תגמולים וקצבאות שאינם מגיעים למבוטח כחוק במסגרת תביעתו את הביטוח הלאומי. לדוגמא, ישנם מעסיקים המעבירים מסמכים מזויפים לפקידי המוסד כגון מכתבי פיטורין או תלושי שכר, רואי חשבון ויועצי מס המזייפים נתונים במסמכים קיימים, או אנשים פרטיים המעלים טענות שקריות ומספקים מסמכים רפואיים מזויפים. מדובר בעבירות אותן רואות מערכות האכיפה והמשפט בחומרה יתרה, כאשר העונשים עשויים להיות קנסות גבוהים, מאסר על תנאי ואף מאסר בפועל.

עבירות נפוצות בתחום הביטוח הלאומי:

1. זיוף מסמכים (זיוף תלושי שכר, מכתב פיטורין, מסמכים רפואיים, אישור מעסיק על תקופת העסקה ושכר, דו"ח רווח והפסד וכדומה).

2. קבלת דבר במרמה (קבלת קצבאות ביטוח לאומי שלא בצדק - קצבת נכות כללית, קצבה לשירותים מיוחדים, קצבת ניידות, גמלת ילד נכה, נפגעי עבודה, דמי פגיעה, קצבת נכות מעבודה, מענק חד פעמי, קצבה מיוחדת, נפגעי פעולות איבה, נפגעי תאונות, ועודת רפואיות וכדומה).

3. עבירות מס (לרוב כאשר מעסיקים המתחמקים מתשלומי דמי ביטוח לאומי בעבור עובדיהם).

דוגמאות: אדם המגיש תביעה לדמי אבטלה במסגרתה הוא מצוין כי עבד במקום מסוים ופוטר, למרות שלא עבד שם כלל והמעסיק מודע לכך, הלכה למעשה מוליק שולל את הביטוח הלאומי ולכן הוא והמעסיק צפויים לעמוד לדין בעבירות של קשירת קשר לביצוע עבירה של זיוף ומרמה. דוגמא נוספת היא מקרה בו אדם מגיש תביעה להבטחת הכנסה בה הוא מצוין כי אינו עובד, אין לו הכנסות ואין ברשותו או בשימוש רכב, זאת למרות שלא כך הדבר.

קבלת דבר במרמה

בעבירה זו עוסק סעיף 415 לחוק העונשין, אשר מגדיר מרמה כטענת עובדה בעל פה, בהתנהגות או בכתב, כאשר הטוען אינו מאמין



17/07/2024

077-5006206

052-6885006

כי זוהי האמת או יודע שזו אינה אמת. בנוסף, על מנת שתתקיים העבירה צריך להתקיים יסוד עובדתי, כלומר קבלת דבר מה בפועל כגון הטבות, זכויות או כספים. העונשים על עבירת קבלת דבר במרמה מגיעים **עד 3 שנות מאסר**, ועל עבירה שהתבצעה בנסיבות מחמירות **עד 5 שנות מאסר**. לאור הגדרות החוק ניתן להבין כי העבירה אינה תופסת לגבי אדם שלא קיבל עדיין גמלה או קצבה מהמוסד לביטוח לאומי, וגם לגבי מי שהעלה טענה בלתי נכונה אך עשה זאת בתום

זיוף מסמכי המוסד לביטוח לאומי

הונאה כנגד הביטוח הלאומי עשויה לערב זיוף של מסמכים כגון חוות דעת רפואיות, משכורות ומכתבי פיטורין. במשפט הפלילי מתייחסת עבירת הסיוף גם לפעולות המתבצעות במסמכים, ביניהן זיוף מסמך שלא היה קיים, זיוף חתימה עליו ללא רשות, או שינוי פרטים מסוימים בו. כל אחת מהפעולות הללו עלולה להוביל לעונש של **שנת מאסר**, וכאשר מטרת הזיוף הייתה לקבל דבר במרמה העונש המקסימלי עומד כאמור על **עד 3 שנות מאסר**.

גורמי האכיפה המעורבים

במוסד לביטוח לאומי קיים מערך חקירות בו פועלים יותר ממאה חוקרים, אשר תפקידם לחשוף את מעשי ההונאה. החוקרים פועלים בכל רחבי ישראל הן מול מעסיקים המנסים להתחמק מתשלום דמי הביטוח, והן כנגד מקבלי גמלות המציגים נתונים שקריים. לרשותם עומד מאגר הנתונים של המל"ל וכן מערך מודיעין נרחב הכולל בין היתר דיווחים המתקבלים מהציבור. למעשה, המוסד מזמין את הציבור לדווח על מקרי הונאה באמצעות **טופס מיוחד באתר האינטרנט**, וכן בטלפון 02-6709636. המקרים שנחקרים על ידי המערך מרוכזים על ידי יחידת תיאום, אשר מעבירה את הראיות אל גורמי האכיפה ובפרט ליחידה המשטרתית העוסקת בפשיעה כלכלית. בנוסף לכך, היחידה מסייעת ליאל"כ בכל נושא הקשור לזיהוי ואיתור הונאות מול המוסד.

דוגמאות לעבירות הונאת ביטוח לאומי

לפניכם שתי דוגמאות מהשנים האחרונות בהן הורשעו מבוטחים שניסו להונות את המל"ל. מן העונשים הכבדים ניתן להבין עד כמה רואה בחומרה הרשות השופטת את התופעה, אשר מהווה נטל כבד על המדינה והחברה:

- **בעלות על רכב** - מדובר באדם שהגיש תביעת הבטחת הכנסה למל"ל, בה טען כי לא מצוי בבעלותו רכב, אך חקירת המוסד העלתה כי הטענה שקרית. לכאורה לא מדובר במעשה חמור במיוחד, ואנשים רבים אכן סבורים כי זיוף פרט "קטן ושולי" לא יוביל לתוצאות חמורות. ואולם, בית המשפט סבר אחרת וקבע כי לאור מכת המדינה בתחום חובה להחמיר בענישה. לכן, הנאשם לא רק נאלץ להתמודד עם הליך והרשעה פליליים, אלא גם הוענש בחצי שנת מאסר בפועל, חצי שנת מאסר על תנאי לשלוש שנים, וכן 5,000 שקלים קנס כספי.

- **זיוף מסמכים** - כאמור, עבירות הונאת ביטוח לאומי מתבצעות לא רק על ידי מבקשי קצבאות או מעסיקים, אלא גם מטעם גורמים מתווכים. דוגמא לכך מהווה מקרה של יועץ מס אשר מכר תלושי שכר מזויפים לאנשים שביקשו לעשות בהם שימוש לצורך קבלת גמלאות והטבות במרמה. שופט בית משפט השלום גזר על הנאשם שנת מאסר בפועל וכן 50,000 שקלים קנס כספי. ואולם, המדינה סברה כי מדובר בענישה מקלה מדי וערערה על הפסיקה. שופטי המחוזי קיבלו את עמדת התביעה והחמירו עם עונשו של הנאשם לשתי שנות מאסר בפועל, וכן 100,000 שקלים קנס כספי.



17/07/2024

077-5006206

052-6885006

האם חוקר ביטוח לאומי רשאי להגיע אליך הביתה?

התשובה היא כן, זאת מכוח סעיף 146 לחוק הביטוח הלאומי הקובע בזאת הלשון: "מי שהסמיכו המוסד לכך רשאי להיכנס בכל עת סבירה לביתו של מבוטח התובע גמלה, או שקיבל גמלה, לפי פרק זה, כדי לחקור בכל ענין הכרוך בקבלת הגמלה".

חוקרי הביטוח הלאומי רשאים כאמור להגיע לביתו של אדם בכל עת סבירה, גם ללא כל חשד ולחקור את יושבי הבית. ככל ויתעורר חשד לביצוע עבירה מצדם, בסמכות החוקרים לזמנם לחקירה בביטוח הלאומי ולפתוח בהליכים פליליים שעשויים להביא להעמדתם לדין פלילי בגין עבירות מרמה והונאה של הביטוח הלאומי. כמו כן, חוקרי הביטוח הלאומי זכאים לערוך חיפוש בביתו של החשוד ולתפוס חפצים ומסמכים הנדרשים לחקירה ובמקרים מסוימים אף להביא למעצרו מאחורי סורג ובריח.

האם חוקר ביטוח לאומי רשאי לערוך חיפוש בביתך?

התשובה היא כן, זאת בכפוף למספר תנאים המנויים בסעיף 383 לחוק הביטוח הלאומי. להלן לשון הסעיף:

□ מי שהסמיכו לכך המוסד רשאי להיכנס, בכל עת סבירה, לכל מקום שיש לו יסוד להניח שעובד בו אדם כעובד עצמאי או שמועבד בו עובד, או לשם חקירה בקשר לתביעה או לתשלום גמלה, ובלבד שלא יהא רשאי להיכנס בכוח למקום מגורים לשם חקירה כאמור **אלא על פי צו מאת שופט בית משפט השלום.**

□ מי שהוסמך כאמור בסעיף קודם, רשאי לדרוש כי יוצג בפניו כל פנקס או מסמך אחר בדבר האנשים העובדים באותו מקום, הן כעובדים והן כעובדים עצמאיים, ולחקור כל אדם בכל ענין הנוגע לחוק זה, ובלבד שלא יידרש אדם לתת תשובה או עדות העלולות להפילול

יוצא מכך שאם אין לחוקר הביטוח הלאומי צו של בית משפט יכול החשוד לסרב לעריכת החיפוש בביתו שכן המדובר בחיפוש בלתי חוקי.

כללי ברזל לנחקר במוסד לביטוח לאומי

חקירה בביטוח לאומי עשויה להתפתח עד כדי כתב אישום פלילי וניהול הליך משפטי שבסופו עונשים לא פשוטים לנאשם בעבירות מרמה והונאה. בסיום החקירה, חוקרי הביטוח הלאומי מעבירים את ממצאי החקירה לגוף התובע במשטרת ישראל להב 433 והיחידה לפשיעה כלכלית במשטרת ישראל - יחידה הנחשבת ל-FBI הישראלי.

משכך, על אף העובדה שהזמנה לחקירה היא דבר מלחיץ ולא נעים, חובה עליך להיות שקול מאוד בדבריך ומעשיך במהלכה. להלן מספר נקודות שיסייעו לך לצלוח את החקירה בשלום:

□ תקדים להיוועץ בעו"ד פלילי בסמוך לחקירה או ביום החקירה.

□ ברגע שאתה מתיישב על כיסא הנחקרים ברר את מעמדך כנחקר - תבקש לדעת האם אתה נחקר באזהרה או שמה הנך נחקר כעד. ההבדל בין השניים הוא של שמיים וארץ. כאשר החוקר סבור שהחקירה שלך עלולה להוביל להעמדתך לדין פלילי הוא חייב להזהיר אותך מפני הצפוי לך ומכאן השם חקירה תחת אזהרה.

□ ברר את החשדות המיוחסים לך כבר בתחילת החקירה.



17/07/2024

077-5006206

052-6885006

□ תהיה ער לזכויותיך (זכות השתיקה והזכות לחיסיון מפני הפללה עצמית).

□ היזהר מפני תרגילי חקירה - היצמד ל"סיפור" שלך מבלי לסטות ממנו ימינה או שמאלה.

□ אם החוקר יאמר לך "אני פה בשביל לעזור לך" או משפט דומה לזה, זכרי כי האינטרס שלו בראש ובראשונה הוא לעזור לעצמו לסיים את עבודתו במהירות האפשרית על מנת לסיים את המשמרת בזמן וכך לחסוך את זמנו וזמנה של המשטרה להמשיך ולהעמיק בפרטי המקרה ולהביא לחקר האמת. טובתך כלל אינה נמנית בסדר עדיפויותיו.

במידה וזומנתם לחקירה בביטוח לאומי - מומלץ גם שתקראו את המאמרים הבאים:

- **מהי חקירה תחת אזהרה ומה זה אומר?**
- **זכויות חשודים בחקירה באזהרה**
- **כיצד נכון להתמודד נפשית ומנטלית בזמן ולאחר החקירה במשטרה?**
- **האם רצוי שעורך דין יתלווה עם חשוד לחקירת משטרה?**
- **באילו מצבים רשאת המשטרה לעצור אדם וכיצד ניתן להביא לשחרורו?**
- **מהו עימות במשטרה והאם צריך להתכונן אליו?**
- **האם ישנה חובה להתייצב לחקירת משטרה?**
- **הזכות להיוועץ עם עורך דין טרם החקירה ובמהלכה**

התמודדות עם כתב אישום בגין הונאת הביטוח הלאומי

במידה שמתקיימת נגדכם חקירה מטעם המוסד לביטוח לאומי או משטרת ישראל, עליכם לפנות במהירות האפשרית לעורך דין פלילי בעל מומחיות בתחום. יש להבין כי חוקרי המוסד יהפכו כל אבן על מנת לגלות ראיות מרשיעות, כשאליהם מצטרפים חוקרי היאל"כ ואנשי הפרקליטות. אכן, המשאבים שמשקיעה המדינה במיגור גניבת כספי ציבור מתבטאים בהליכים ועונשים חמורים ביותר, גם על מעשים הנתפסים לעיתים כשוליים. מאידך, עורך דין פלילי בעל היכרות מעמיקה עם המוסד לביטוח לאומי עשוי בהחלט לסייע בהתמודדות עם האשמות, להוביל להקלת העונש ולעיתים אף לסגירת התיק מכל וכל.

זומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בגין הונאת המוסד לביטוח לאומי?

אתה זקוק לעורך דין מנוסה שייסע לך בניהול ההליך הפלילי נגדך, בין אם זה בחקירה במשטרה או בביטוח הלאומי ובין אם זה בכותלי בית המשפט, שכן המדובר בעבירות פליליות לכל דבר ועניין שתוצאתן יכולה להיות חמורה מאוד עבורך הכוללת כאפשרות סבירה לחלוטין גם שהייה מאחורי סורג ובריח. משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי לנאשמים המואשמים בעבירות הונאה של הביטוח הלאומי מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים שלהם תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה וזומנת לחקירה או הוגש נגדך כתב אישום בעבירות הונאה של המוסד לביטוח לאומי פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או השאר פרטים ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.